

JÁSZKUN POLGÁR.

Közérdekű, gazdasági, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelen minden csütörtökön.

Előfizetési feltételek:		Szerkesztőségi iroda:	Hirdetések díja:
Május 1-től augusztus végeig	2 frt.	I. tized, 84-dik szám alatt.	Egy 3 hasábos petit sor helye 10 kr.
" deczember "	4 frt.	Kiadó hivatal:	Többszöri hirdetések engedélyben részesülnek.
		Gerzsány Antal, II. tized, saját házában.	Kinestári illeték külön 30 kr.
			Nyilttér sora 25 kr.

Tisztelettel tudatjuk, hogy lapunkra előfizetéseket a **LITASSY TESTVÉREK** című helybeli közeli merésben részesülő cég is elfogad.

—t.— **A jövő számmal lejár e lap négy hónapos előfizetési száka, s vele együtt a lap is befejezندی élet-pályáját.**

Az utolsó számban egy nemcsak ocsmány, sőt aljas tettet leplezendek ie, nem kimélve neveket, személyeket, szóval nem kimélve senkit, semmit írték le teljességgel tárva fel az ellenem — irányzott morális gyilkossági kísérletet, a minthogy egy a legbecsületesebb intentióval írt levél hamis módoni közlése áltai, a jóhiszeműség nemcsak mystifikáltatott, félrevezettetett, de sőt rutul és aljasul meg is csalatott.

Különbön előre csak annyit, miszerint meg vagyok győződve, hogy teleplezése után e galádtett elkövetőjétől minden jobb érzet megvetéssel sőt undorral forduland el.

Végül kijelentem, hogy ha valaki netalán azon hiszemben, miszerint e lappal tollam is elnémuland, amugy suttymban vigyorgna, vigyázzon! ne-hogy e korai vigyorgása ptyergessé váljék.

TURCSÁNYI GYULA.

Pártjaink a közel multban.

—t.— Jaj annak a kebelnek, mely-be magát a nagyravágyás ördöge befészkelte!

Veszélyesebb, követelőbb, emészetőbb az a borzasztó Astarotnál.

Mert Astarot tuzetokádó tátott szája csak a számára nyujtott ártatlan leányáldozatokat falta be.

Hanem a nagyravágyás telhetetlen falánkságának, testvért, barátot, jótévőt, sőt másodatyt is kézzáldozatul ejteni.

És Sipos Orbán keblét megszállta e nagyravágyás.

És Sipos Orbán e pillanattól e kielégíthetlen szörnynek vakon áldozta fel barátot, jótévőt, másodatyt.

Igy ejtetett általa Pethes József is áldozatul.

Mert a nagyravágyás megvakítá a szép reményekre jogosított vezértárst.

Minden eszmének, mi agyában megszülemllett, volt az helyes, vagy nem, diadala kellett vergődnie.

Már pedig az ily működés egyenes nyilt, és tisztán hazafias uton minden alkalommal nem eszközölhető.

Kezdődött tehát a politikai: parforce.

És csakhamar megszületett azon mókás művelet, minek eltörülhetetlen s általánosn elfogadott neve a jászpakli.

Az ősz vezér fájdalommal megilletődéssel szemlélte elvének, ezéjének, irányának ezen elfajulását.

És valóban az elfajulás szörnyű mérvet öltött.

Nemesak tudatlanok, de sőt kétes jellemű egyének is, ha jól tudtak kurjongatni, ha értettek a nép ámitáshoz, mohón használtattak fel, s azután kitűnő ér-

demeikért majd városi, majd községi tekintélyes hivatalok nyujtottak számukra.

És mindez a szegény jó hiszemű, az elámitott, megvakított nép rovására s kárára történt.

Mert az ily hivatalra emelt egyéniség ha tudatlan, — butaságával azt a városi, községi, szóval közügynek, ha pedig kétes jellemű, bizva hatalmas pártfogójában hűtlentül, szentségtelentül bánik el a város, vagy község, illetőleg a nép vagyonaival.

Ennek tulajdonítható, hogy mai napig is tekintélyes városi hivatalt visel oly egyén, kinek égbekiáltó butasága szegényenre válik a század kabátos civilizációjának.

Ámde ennek tulajdonítható az is, hogy mai napig több jász községi jegyző, pénztárnok, árvagyám sat. bünyenyítő vizsgálat alatt van a hűtlentül kezelt, s el-sikkasztott köz-, vagy árva-vagyon miatt.

És midőn ennyire ment a jászpakli tuzelme, kezdett mindinkább terjedezni a társadalom legborzasztóbb metye a corruptio.

Az ősz vezér, ki eddig magába zárttan kesergett, átkozva a pillanatott, melyben társt oly rosszul választott, most már tovább nem hallgathatott.

Felszólalt tehát roszalva, helytele-nítve, sőt kárhoztatva mind e műveleteket.

A társ vezérben egy pillanatra erőt

A SZÉPNEM SZÁMÁRA.

Horácz 3-dik könyvének 2-dik ödéja.

A Rómaiakhoz.*)

Fajunknak ifju sarja, barátim, a Szilaj esatákban szokja meg a szigort, S nélkülözést, zavarja a vad Parthusokat, hadi ménre szokve.

Künn táborozzék a szabad ég alatt, Környezve vésztől, és ha megostromolt

*) A classicusok nagy mesterének egyik leg-classicusabb művével, valódi classica képzettséggel és avatottsággal készült fordításával ezennel kedveskedünk t. olvasóinknak. A szerk.

Bástyáiról a büszke zsarnok
Hölgye lenéz, s viruló leánya,

Ekkép sohajtson: oh, jegyesem, te ki Harezhhoz nem értesz, oh te ne ingereld E bős oroszlánt, kit haragja Úz esatarendeket öldökölni

Édes, s diéső: elvérzeni a honért,
Eléri a gyorslábú futót is a Halál, élöle gyáva háttal Nem menekül remegő inán el, . . .

Nem éri szégyenfoltt az erényt soha,
Gyöz vagy bukik: rá diésköre felragyog S hatalma jelvényit nem ingó Nyers tömegek keze nyujtja néki.

Erény tör utat föl magas éghez, a Halhatlanoknak: süppedező agyag Nem tartva vissza szárnyalását Sem pulya lelkek agyarkodása.

Méltó jutalmat nyerne a hívek is,
Kik a baráti titkokat őrizik Ki — szent Ceres! — titkod' kítárta Én nem állok vele egy ladikba.

A büntelent is néha az égi kéz
A hitszegővel sujtani kénytelen,
Am ezt elébb-utóbb eléri
A Nemezis, — noha lába sánta.

vett lelkének jobb érzete, s hosszabb ideig lön szélesed a mókák, s paklik terén.

De a nagyravágyás daemona csak hamar elfojtá a jobb érzet sugallatát, s mert az ősz vezér folyvást protestált, el lön határozva bukása.

A hatalmas társ vezérnek mi se volt lehetlen.

Az 1872-ki képviselő választáskor Pethes József helyett a jákóhalmi kertületben Oláh Gyula lön képviselőnek megválasztva.

Megszorított keretünk nem engedi, hogy a hálátlanság ez egetrázó műveletét részletesen elmondhassuk.

Elég az hozzá, Pethes József a vezérségről az által, kit ő magához emelt leszorított, s a most már első vezérré emagát avangiroztatott Sipos Orbán maga mellé Oláh Gyulát, saját teremtményét emelé vezértársul.

Ámde e percztől az istenek elfordultak e párttól, illetőleg a vezérektől.

Több fiasco után mindketten elhagyták pártállásukat s átléptek a Ghyzzy által alakított középpárthoz.

Én e műveletüket egyéni felfogásom szerint azzal indokolom, hogy az akkora vesztélyben forgott Jász-megyét nemes önfeláldozással megakarták menteni.

Azonban igen nagy azoknak száma, kik e renegátságának valódi renegát okot tulajdonítanak.

Tudjuk pedig, hogy a renegátokból rendesen pasák, és Szultán kegyenczek lettenek.

Ily eltérő vélelmek közt a valót csak az mondhatná meg, a ki a szívek és vesék mélyébe képes betekinteni.

Annyi bizonyos, hogy ezen áttérés a jászkunsági hatalmas balpártot rendkívül megingatá.

Jászberényben, illetőleg a Jászságban per fas, et nefas valahogy csak kieroszakoltattott a bizalmi szavazat.

De a Kis- és Nagy-Kunok elvűkhöz rendületlenül hívek maradtak.

És így történt, hogy az előbb oly mindenható pártvezér, a mult májusi jászkun kerületi közgyűlésen saját volti híveinek phalanxja előtt nem éppen diesteljesen tette le a fegyvert.

Azóta az egész Jászságban naponta szaporodik az elégedetlenek száma.

A jákóhalmi kerületben alig van már baloldali választó, a ki utóbbi követválasztási szavazását, vagy is az ősz pártvezér mellőzését meg ne bánta volna.

Jászberényben is nagy a forrongás. Az egykori vak bizalom meg van rendítve, a hályog naponta kevesbül, s így a jövő választás eredménye aligha meglepő fordulatot nem jelzend.

I-ő Napoleon óriási seregét, a nagyravágyás daemona által sugallt oroszországi expeditióban a fagy semmisíté meg.

A hatalmas jász balpártot pedig a mókák és a pakli tette tönkre.

És most vesztünk rövid pillantást a másik párt műveleteire.

(Vége következik.)

Az ezen várost képviselő törvényhozó kilenez éves parlamenti működése.

Korrajz

SZÖLLÖSY ISTVÁNTÓL.

Korrajzunk végéhez közeleg immár! — Láttuk U—t kellő félben diességé Zenyithjén a hordón, — Szemléltük a kotnyeles itthoni örökös nyűsgő ármánykodásait. — Láttuk a butitót és ámitó rendszer megalapítóját és fenntartóját benne. —

Méltattam mint a közügyekkel foglalkozó közpolgárt, mint politieust, de mint törvényhozót nem! miért? okát adtam már. —

Bemutattam őt, mint könnyű lelkiismeretű ügyes kezelőjét a járszalagnak; Bemutattam mint az ezen annyi nemes erkölcsökkel ékeskedett patriarchális romlatlan társadalom egészséges talajába a corruptio dudvát beplántálót. —

Bemutattam mint az őt homályból a felszínre, az alacsonyásból a magasba, a sanyaruságból a jólétbe, a közharezosok sorából a vezéri polezra emelő kéz rútt hálátlansággal megmaróját.

Bármely oldalról mutattam be azonban őt, sőt tét színeket kelle használnom ha a valóhoz hű képet akartam adni.

Ha minden eslekményeit összevevtem, ha tekintem azok eredményeit, lég-

körünköt mérgező hatásait, indokait, s a forrást, melyből fakadtak, ha figyelembe veszem az általa előidézett közromlást, ha mérlegelem hót év alatti súlyyodásunk mérvét, ha végül felidézem emlékembe a közre úgy mint egyesekre általa hozott soknemű bajokat — én mint igaz catholicus ember, ki szentül és teljes meggyőződéssel hiszem azt, hogy a gondviselő isteni igazságszolgáltatás beleavatkozik az emberi dolgok rendébe, — nem tartozkodom kimondani, miszerint igen alaposan indokolt vala U-nak abbéli elővigyázata: hogy hajlékára reá alkalmazta a villámhárítót

Lejtős úton!

Sem az osztálytanácsosi, sem az angolmagyar-bank ügyézi, állás itt — sem a poliklinicai sovárogra várt tanszék amott, nem lévén könnyen elérhető azon oldalról hol eddig ama kettő figyelt a jövőnd szerencsésjét, azon boldogtalan gondolat szökött a türelmetlenkedők agyába, hogy más oldalról kísérlejk meg az elérhetlen, átlépték tehát keserű habozással a Rubicent. — A kövér falatok helyett a rideg és sovány valóság, a közgűny és megvótés várták azonban a csakhamar kiábrándult szerencsevadászokat.

Helyzetük kínos leve; átvonaglottak azonban pár rövid hónapot, de minthogy az idő kérelhetlen kereké folyvást előbbre gördíti a jövőnd követküldést, álláspontuk tartatlanná lön.

A próba politicusok eljöttek vélik az időt a közvélemény előleges kikémlelése nélkül is a visszavonulást megkezdeni és az előbb megvetett párt kebelébe betelepülni — titokban csendesen, figyelmet nem keltőleg kívánának ezt eszközölni, de én in ezennel redjök irányom a közfigyelmet, s mint az általuk előbb megrúgdalt cserbenhagyott megcsúfolt párt egyik igénytelen közharcosa tiltakozom eljárásuk ellen.

Józan belátás, szilárd következetosság védje meg e pártot, hogy az újabbármány és mystificató áldozatul ne essék.

Népszerűségükre ne alapitgassák reményváraikat többé, — mert bárha nyilvánulna is valamely oldalról, rétegből a hajdani bizalom némi kieroszakolt hulladéka:

galvanizált hullá az már.

Szöllőssy István.

A nap hőse.

—t.— Mult napokban egy belügyministeri leirat tudatá, hogy a megye rendezési törvényjavaslatban a Jászságnak utólagosan

Sárosy Gyula sirján.*)

(† 1861. nov. 16.)

Gondolattal multba és jövőbe
Eltekinte sas szemed merészen;
S álmodozva nagyról zenge lantod,
Nagy hazáról . . . költő képzetében! . . .
Oh, ha látnád sírod elhagyottan,
Mily kicsinynek tetszenék legottan!?!.

És korodról irtál lánngal, hűvel,
Énekelve annyi hőst vitóznak,
Kik szabadságát védtek hazánknak,
Kik közül még most is sokan élnek . . .
Ámde rég feledve lett az ének,
Azt se tudják: sirba hol tevének?!

Száradott fá őrzi sírod épen,
Melyet egykor ápolt gyöngye kézzel
Tiszta szívben szent baráti érzet . . .
Azt is immár sirba temették el! . . .*)
Most a sírod végkép elhagyatva,
Mint a más világ panaszló ajka.

Hol van egykor mindenért hevült szív,
Hogy a költő nyomtalan enyész el? . . .
Nincs-e többé kegyeletnek írja,
Vagy együtt rohan a feledéssel? . . .
Szellemednek nincs többé hatása! . . .
Nincs magyar, ki pusztá sírod lássa! . . .
Nemzet élt . . . tán nincs többé a földön? . . .
S itt találni borzasztó nyomának
Eltűnése bus emlékeképen

Talpalatnyi földjét volt hazának?!?
Mi ha előj a legvégű este:
Ez is azzal el lesznek temetve! . . .

Irva úgy van, hogy foltámadáskor
Jobra balra mén a népek ezre;
És közepén rettentő vilagos
Fényben, ticsben, trónon Isten lelke . . .
Régi bűnök tudva lesznek nála,
Ismerendi, kit feledt a hála!

És itél az Isten mindörökre,
Vége ninesen, nagy az ő jutalma!
Még a büntetés mondhatatlan:
Megmutatja milyen szent hatalma! . . .
És a költőt koszorúzza látra:
Más világon lesz e nemzet átka!!

*) Olvasó közönségünk minőzékét s képességét sértenék meg, ha a valódi költői ihlet e becses gyöngyöt ajánlatnánk. A szerkesztő.

*) Gyöngéd hivatkozás Eleonorára, ki életében hűségesen ápolt a szegény költő sirját.

Sarkady István.

megkegyelmezett Ő Excellenciájára, s hogy azon omnibusz törvényjavaslataink vonatkozó passzusát oda módosítsa, miszerint a Jászság nem fog sem Gyöngyöshöz, sem Egerhez esatoltatni, hanem egy külön Jászmegyét képezend.

Volt e birro, — illetőleg ezen értesítvényre öröm Israelben, jobban mondva: G e z e m a e l b e n .

Mint egykoron Várnánál a törökök I-ső Ulászló vélt fejét, — oly magas póznákon huzolóak az ujongók és kurjongatók e dekretumot.

Az igaz, hogy egy hasorlat sem jó, de ez a mi fennti hasonlatunk nagyon is rossz, mert ha már benne vagyunk a hasonlatokban, akkor illőbb lett volna a vásár kinitornások póznáit, melyen rettentő rabló gyilkosságok vannak, nem valami Hogárt-i cseszettel kipingálva, felemlíteni.

No de mind egy.

A való az, hogy volt zaj, láрма és torokhasogatás.

Meg van a Jászság mentve, kiáltak a hűbéresek, — És ez Sipos Orbán! a nagy férfiú műve!

Istenemre! E zajongóknak igazuk volt.

Az, hogy a belügyminister ama törvényjavaslat minket érdekelt pontját ily kedvezően alakította át, egyedül s kizárólag Sipos Orbánnak köszönhető.

De tévednek, kik azt hiszik, hogy a belügyminister azért lett irántunk oly kegyes, mert a főkapitányi lakoma alkalmával Sipos Orbán tiszteletet ivott egészségére.

Sem pedig azért, mert jóval az ezen lakoma előtt tartott ker. közgyűlésen a még akkor hatalmas pártvezér bizalmat szavaztatott Szapáry belügyministernek.

Sem végre azért, mintha Sipos Orbán a belügyministeriumnál ezen ügyet kapacitáló érvekkel addig bizonygatta volna, míg végre az ennek következtében megmásítottat.

O nem!

Mert mindaddig míg Sipos Orbán ez ügyben sürgött forgott, míg a fővárosban tartozkodott, a belügyminister makacsul ragaszkodott a Jászság eltöröltetéséhez.

Ámde midőn Sipos Orbán az utóbbi időben ezen ügyet egészen elhanyagolta, midőn egy egy napi — szavazásra felszólalásokat kivéve folyvást hon tartozkodott, ime akkor a belügyminister ezen mitsem tevés által meghatva nagy kegyesen megkegyelmezett a Jászságnak, megváltoztatva a törvényjavaslat e passzusát.

Ime tehát merje valaki tagadni, hogy e kedvező fordulat, hogy a Jászság életben leendő maradása nem egyedül s kizárólag Sipos Orbán utóbbi tétlenségének köszönhető.

A vonzalmas tanmódszer alkalmazva a természetrajzra.

IV.

Alig van érdektelemből növény, mint a puszpáng, a szegénység jelképe (nem értjük annak törpe faját) sovány, sivár földön terem, mint a szegény, ki a legnyomorultabb lakkkal kenyélt megelégedni. Apró rovarok lepik el a puszpángot, mint férgek a szegény testét, a ki nem képes azoktól menekülni. A szegény békével túri a nélkülözéseket, s meghúzza magát a legnyomorultabb vackon; így a puszpáng is daczol a zord idővel, s keményen feszeli be magát a sovány földbe, a hova számított. A szegény nem élvez örömet, a természet ezt a lefelé fordult kehelyben festi. Levele homorú, kanalforma, mint az alamizsnáért kinyúló marka a szegénynek. Fűja kemény és görös, mint a szegénynek darva és nyo-

morult élete. A szegény bűzhödött levegőben él, a puszpáng fájából bűdös olajt surolnak.

A gyimbor (viscum album) meg hű képmása az elődünk, a hízeltalomból kegyencnek. Amaz is idegen nedvekből él, minden irányban hajt ágat, mint a hízelt, eszelszöv, a ki minden alcát fel venni kész. Levele kétszínűséget jelképez, hogy óránk lépére leragad a madár, mint a eszelszöv hurokjára a vigyázatlan.

Müller Károly „Die Pflanzenwelt” című jeles munkájában oly remek tollal rajzolja a gyimbor, hogy abból az ide vonatkozókat idézven kedves szolgálatra véltünk tenni azoknak, kik élvezetet találnak ezen sorokban.

„A gyimbor is azon elősök közé tartozik, a melyek élete táplálók életétől függ. Csodálatos is, mily finomul érzi ki az ily elősök, hol van legjobb dolga. Mint Mephistopheles bolhája, a mi gyimborunk is különös előszeretettel viselkedik a nagy urak iránt. Betudja magát hizelegni a fejdelmi koronáknak természetes képmásainál, befészkel magát a pompás fák sudarába, a tüfenyűk, tölgyek, hársok s egyéb erdei óriások koronáiba. Ügyesen, simán, de egyszermind igénytelenl mutatja be magát a véduraknál, s pártfogásra talál. Valami különös szépséggel nem igen díszelhetik. Száz meg száz üzelet, valódi képmása a hízeltalomból, villafórmán ágazik el, mintha gyengének, ártatlannak szeretne látszani. Páros nyelvűakú levele nem igen csafolja meg ezen jellemet. — Ha a hatalmas védurak öndutalul bírtnának, már ezen kövér, jól táplált levelekből is gyönyörködne, miféle jó barát az, kit kebelükbe fogadtak. De ők ezt észre nem veszik. Tisztelet becsület de igazság is, a kegyenez jól adja szerepét. Míg csak van miből élnie, örökös zöldjével vidám arczot kölcsönöz a sudának. Midőn a lombos óriás már régen szélnek eresztette leveleit, ő még mindig kedélyesen kandikál alá, mint ha mindig tavaszodnék. Midőn a vihar zúgatója a leveleket, ő osztozik a bajban, hajlong s nyog a korona ágaival. Madár soha sem bizza reá fészket, de mit gondol ő a költészettel! csak őhessen. Hogy ezen ezéjét elérje, minél mélyebben fúrja gyökereit jötevényének bérébe és húsába, úgy hogy ez észre sem veszi miként jutott oda, hogy kegyenezet minden körülmények közt megtartani és táplálni kénytelen.”

Ki nem ismer itt a gyimborban a kegyenczre?

A vasuti kisajátítás.

—t.— Lapon élesztőlő, s kérelhetetlen szigorú munkatársra, megígéré, hogy egy a vasuti kisajátításról, mint a helybeli gymnasium alapítókéjének rips-raps-kezeléséről e lap hasábjain felderítéseket közlünk.

Minthogy azonban ezen ígéréten eddig itt elő nem sorolható okok gátolák, nehogy laponk — melynek legszentebb alapja a rendületlen igazság volt, bár mi csakely ígéréttel is ados maradjon, ime a gymnasiumi alapítóke rips-raps-kezeléséről a jövő számban közlendünk felderítést, ezennel pedig én íktatok ide rövid combinátót a vasuti kisajátításról.

Vannak, és pedig igen sokan vannak, kik a városunk határában átvonuló vasut kisajátítása körüli eljárás, az illető földbirtokosokra nézve nagyon károsan befejezettnek lenni állítják, sőt vannak olyanok is, kik egész biztossággal állítják, hogy noha e kisajátításra a ministeriumnál boldokként 420 frt lett volna megátározva, az itteni birtokosok csak 140 frtot kaptak maximumként.

Azonban mind e beszédek, csak üres, — nemesak értelmetlen, sőt esztelen — hangok is.

A helybeli vasuti kisajátítási ügylet mint biztosan megtudtuk — tokeletesen nem-

csak be van fejezve, de sőt az itteni törvényesek egy valódi spartai jellemű kiküldöttje által a helyszínen, az érdeklettek kihallgatása s a munkálat megvizsgálása után antilesteltett is.

Mi tehát nem akarunk mendemondákkal bibelődni, azért felröve minden e tárgyra vonatkozó eseményt az egész műveletet illetőleg, csak is három jámbor kérdéskebe foglaljuk ezen szerény combinátót:

1. Sepper vasuti vállalkozó egy kisajátítási biztost fogadott fel, kinek már hivatása természetéből is kifolyólag kötelessége lón Sepper vállalkozó javára, s így a kisajátításban érdekelve volt jászberényi földbirtokosságának lehető megszorítására működni. Most már az a kérdés, ki vállalta magára ezen kisajátítási biztosságot, vagy is a jászberényi lakosság érdeke elleni működést?

A vizshang azt feleli:

Sipos Orbán!

2. Midőn Jászberény városa az országgyűlésre képviselőt választott, tette azt azért, kinek saját érdeke számára egy megbízható őrt, javának s ügy szellemű, mint anyagi előnyeinek támogatót, előmozdított válasszon. Már most az a kérdés, ki Jászberény városának országgyűlési képviselője, vagyis a város lakossága érdekeinek előmozdítója.

A vizshang újból azt feleli:

Sipos Orbán!

Ezek után legyen szabad még következő kérdést intéznünk:

3. Az, — ki egyrészt írásban kötelezi magát Jászberényi lakosságának érdeke ellen Sepper vasuti vállalkozó javára működni; másrészt pedig mint országgyűlési képviselő még szentebbül kötelezi magát Jászberény városa lakosságának érdekeit előmozdítani, — az, — kerdek, ki ilyenképen a politikai, köz-és nyilvános pályán két egészen ellentétes szerepre ugyanegy időben vállalkozik, hogy, és miként cselekszik tulajdonképen, voltaképen?

Kinek mi a baja? *)

—t.— Panaszt, igen komoly panaszt emelünk a jászberényi tanbizottság elnöke ellen. Mert noha más években már május hóban meg szokta volt tartatni a tanbizottsági gyűlést, ez alkalommal maig indokolatlanul elhanyagolta azt. Panaszunk annál szigorúbb s nemepelevesebb miután megtudtuk, hogy e bűnös hanyagnos, illetőleg halogatás oka Visontay Jászság, volt gymnasiumi igazgatónak egy méltó éllel de egyszermind szigorú igazsággal irt folyamodványa.

Senki nem vólhat minket e fellépésünkért részrehajlassal, mert — noha többször okunk, és alkalmunk lett volna — lapunkban eddig, e tisztelt férfiú nevét sem hoztuk fel, nem pedig azért, mert sajnálkozó kegyelettel viselkedni szegény, jobb sorsra érdemes gymnasiumunk iránt. Most azonban, midőn e minden tanügybarátot komolyan érdeklő panaszunkat újból erősen hangsúlyoznánk, kijelentjük egyuttal, hogy majd a közel jövő mutatandja meg, mily kárt okozott a serdülő nemzedéknek ezen igazgató changirozásai jászpakli.

Mi hír hazánkban?

—t.— E hó 25-én lesz Lajos, tehát hazánk újraalakításának a dicső 1848—49-ik szabadságharcz fővezetőjének, a magyar nemzet jóvendő nagysága megalapítójának Kossuth Lajosnak névnapja.

*) Állandó rovat, mibe minden méltányos és igazságos panaszt bárkitől is felvevünk.

A szék.

E napon egy negyedszázada lesz, hogy a legnagyobb magyar hazafi, kinek szíve csak is hazájáért dobogott, ki életét e nemzet nagygyatévére szentelte — a világtörténelem lapjaira ragyogó betűkkel feljegyzett szabadságharcznak a világosí áruhas által lett konok megtörtént vér-konnyuk közt gyászoló meg.

Rettenetes névnap lehetett az a legnagyobb hazafi néve. De aligha most 25 év múlva szintén olyan, vagy talán még melyebb fájdalom közt nem ülendí neve ünnepe, mert hazánk ma aligha szomorúbb, kétségbeejtőbb helyzetben nincs, mint volt a világosí gyásznapok után.

Szegény ősz! Megkezdett nagy művedet nemcsak nem folytatják, de sőt romba döntik az utódok.

Ámde azért magasztos lelked ne essék kétségbe.

Nem szabad e nemzetnek elvesznie!

Kell, hogy a végzet magas hivatást szánt legyen a földön a magyaroknak!

Mert különben közel egy ezred év hanyatlása; de leginkább az utóbbi 3 század gyilkos pusztításai megsemmisítették volna e nemzetet.

Isten! a magyarok Istene, megvédé magig, s meg fogja védelmezni jövőre is!

Azért vigasztalódjál Te a magyar nép imádot szent alakja!

Igen élni fog e nemzet és élni fog nagy Nevednek emléke: Még egy magyar élni, és Buda állni fog!

Városunk s vidékünk ujdonságai.

Riszner József és neje öt osztályú nőnevelődjé Jászberényben. A nőnevelés érdekében batorokodunk 1863 óta Jászberényben fennálló öt osztályú leánynevelő-intézetünket a m. t. szülők és gyámok becses figyelmébe ajánlani. — Mellőzve a szerénységgel meg nem férő öndicsőreket amnyit batorokodunk felemlíteni: hogy a növendékek évenkénti szaporodása miatt hat lakosztályból állott intézetünk, négy tágas új helyiséggel bővítetett meg. **Kötelezett tantárgyak:** Hittan. — Magyar-, német- és francia-nyelvtan; ezekben fogalmazás és szavallat. — Számítan. — Szépirás (útony modernban). — Földrajz. — Történelem. — Hitregegetan. — Terményrajz. — Természettan. — Szépzészet. — Házi könyvtől. — Mindennemű női kézmunka és ruhazabás. **Nem kötelezett tantárgyak:** Angol. — olasznyelv. — Rajz. — Zene. — Ének. — Táncz. — Tornaszat. — Gépvarrás. **A társalgási nyelv:** ünnepnapokon magyar, isk. napokon pedig német és francia; a tudományok nagyobb része azonban magyar nyelven adatik elő, nehogy az idegen nyelvi erőszakolt tanulás a tudományos képzettség rovására történjék. **Bemutató növendékek:** teljes ellátásért, és a kötelezett tantárgyak, szigorú oktatásért fizetnek iskolai évenyenként 65 frtot; mely összeg mindenkor előre letendő; — és hoznak magokkal: a szükséges felszerenést és ruházatokat: 1 lőszóru matracot, 1 tömött vánukest, 1 paplant, két ágyszőnyeget. — 6 törülközőt, 6 asztalkendő, 1 abroszt, evő- és varróeszközt, — bűdög mosdótálat és egy piperezsekrényt fésűk- és fogkefével. **Egészései tekintetben:** a naponként bejáró házi orvos, — hét lakosztály — és három elkülönített tanteremből álló tágas helyiségeink, — az itteni kedvező éghajli viszonyok, — a gyermekek testi mozgására kínálózó nyilvános sétányok és kertek, a meleg és hideg folyóvízi zárt fürdők — kiválólag kényelnek az intézet helyzetét. **Künnelők növendékek:** a kötelezett tantárgyakban oktatásért

az első osztályban 2 frtot, a másodikban 3, a harmadikban 4, a negyedik és ötödik osztályban végre 5—5 frtot fizetnek mindenkor (a tapasztalt zavarok kiküldése végett) előre havonként. **Beiratásokr:** az egész évi irásorekért minden tanoncz által egy havi tandíj fizetendő. **A nem kötelezett tantárgyakért,** u. m. zongora vagy ének mindennap 12 frt; minden másodnap 6 frt; — táncz 4 frt; — rajz 1 frt. — angol- vagy olasz nyelv, és gépvarrás tanításáért 2 frt fizetettik havonként. **A beiratás** mindenkor szeptember 1-jén, az előadás pedig az évben szeptember 3-án veszi kezdetét; a nyilvános tan-, zene-, ének- és szavallati vizsgák júliushó végén intézetünk nagy termében tartatnak meg. Az intézet számlált a közelmúlt iskolai évben 16 bennlakó és 52 bejáró növendéket, kiknek tanításával az igazgató tulajdonosokon kívül két segédnevelő és öt tanár foglalkozott. Mindezek tudatása mellett a m. t. szülők és gyámok kívánatára bővebb tudósítással szolgálunk a fentnevezett növendékek tulajdonosok.

— t. — E növendékek áldáshozó működését minden alkalommal igyekeztünk ki tőlünk kitelhetőleg kiemelni, és így most új ajánlás helyett csak előbbi ajánlatainkat a legmelegebben ismételtjük.

— t. — E hó 15-én vagy is Boldogasszony napján városunkban búcsú lévén, főteplot-munkban a délelőtti órákban fényes segédlet mellett isteni tisztelet tartatott, ez a nap ékes része volt, azután megkezdődött a lakmározás s volt dinom-dánom... Ez pedig kivált a késő esti órákban itt ott a napnak nem a legépületesebb részét képezé. Statisztikai tudósításaink nem annyira pontosak, hogy bizony elmondhatnók az alkalommal hány akó bor fogyott el, anyai azonban bizonyos, hogy aligha nem nagyobb mennyiség mint mennyi víz a Zagyva medrében imitt-amott jelenleg látható. Minden netaláni tévedés kiküldése s ráfogás megengedése nélkül biztosan állithatjuk, hogy a Doktiszimus nem az oka e víz hiányának. Mert ő a jó lélek eleget víz enyősködik.

— t. — Mikorra e sorok napvilágot látnának, már lejajlott a Bathókortú derék bérlőné által rendezett Bona bál, de mert ugy tanultuk, hogy jót kívánni soha sem késő, mi is tehát azt kívánjuk, hogy e bál látogatott, kedves emlékü mulatság legyen, s városunk „Szép Honái” ilyképen kedélyesen s nedélyesen üljék meg névnapjaikat.

— t. — E hó 22-én vagyis jövő szombaton lesz az itteni szintársulat nemcsak szorgalmas, de jeles primadonnája Györfnyé szül. Perassinó Erzsébet jutalomjátéka bérlésünketben, mely alkalommal színre kerülend, „Finlandi János” című történeti dráma 5 felvonásban (Fényes jelmezekben). A jutalmazandó honleányi finom gyöngédsége, és kegyeletéről tanuskodik e mű választása, miután azt Kossuth Lajos ó dicső hazánkfa fordítá még 1830-ban. E nagy férfi lelkében jövőjének képe már akkor, tehát 17 évvel a nagy szabadsági epocha előtt bizonytal felmerült, mert Finlandi János szintén a „szabadság hőse”, a darab fordítója pedig nemzetünk, vagy is a magyar szabadságának megteremtőjévé lett. Ez est tehát úgy kegyelotes emlékből, mint a jeles művésznő iránti méltó elismerésből valódi műnőnépny lelend, reméljük, hogy arénánk nem lesz elégséges az érkezendő közönség befogadására. — Szívünkben kívánjuk, hogy ugy legyen.

Hogy áll a világ?

— t. — A kalendáriomokban jelzett s a természetben 36 fokig emelkedő forrósággal mutatkozó kutyánapok alatt a politika rendesen siesztát szokott tartani, mi tehát ezenel e rovatunkban, nem az országok és világok mozgalmait, hanem egy, — a külföld részéről hazánkra nézve közelebb nagyon kedvezően mutatkozott nemzetgazdasági mozzanatról teendünk említést. Arról t. i. hogy a közelebbi bécsi gabnavásár rank nézve igen kedvezően ütött ki, a mennyiben a legtekintélyesebb külföldi czégek nem a bécsi, hanem a pesti gabna árucsarnokhoz fordultak. Ez mig egy részt pénzforgalmunkra kedvező hatást gyakorland, egyszerűen egy pár magyarfiáló sógorra pukkasztolag hatand.

Apróságok.

— t. — Jövő számunk e rovata telve lesz oly dolgokkal, mik nagy dolgoknak is mondhatnának, ha azokban holmi nagyon apró emberkéik is nem szerepelnének.

— t. — Halljuk, hogy épen azon házban, honnan utóbbi időben a lovagiashatnám-kodás bugyborékaik bukkangatnak elő, búcsúkor esattantak a pofoncsapások, és zuhanak a kidobtatások. Ez azután a lovagiaskodásnak különös a z i l u m a. (Szédő uram vigyázzon ne-hogy l betű helyett n-net szedjen.)

— t. — Egyébiránt a tők nagyban érik, s ilykép van, és lesz is nálunk minél több tők káposzta.

— t. — Két dilettansz műbírólo elhesett párbeszéde a helybeli arenában:

A. (kérjük nem a sinusznak olvasni.)
Hogy tetszik neked ez a darab?

B. (kérjük nem B i k f i c z nek olvasni.)
Nekem sehogyssem tetszik.

A. No nekem se.

B. És miért nem tetszik neked?

A. Mert nem szép. És neked?

B. Mert nem gyönyörű!

Ezek azután szép, és gyönyörű bírálati tehetségek.

Nemzeti színészet.

Aug. 9-én „A jó madár” című eredeti vigjáték a közbejött zápor eső, és zivatar miatt elmaradt. A gazdák ezen örültek, de a szegény ügybuzgó szinigazgató aligha hálalkodott: Jupiter plaviusnak.

Aug. 11-én „Gyermekorvos” ifj. Dumas jeles drámája. A hűlen élt Kendy né, leányát, a hűtlenség gyámölését Szabóné szép sikerrel játszották. Amde jobban szeretttik volna, ha Szabóné bemutatott szerepelt olyat választ, mely a darab elején működik, mert az ő szereplésének kezdetekor a közönség figyelmét már a darab érdekes meséje nagyon lelenező. Vajdady a csabító gyermekorvost sok melegséggel ábrázolta. Dálnoky a zombes Geromoto zamatos humórját játszta. Hegedűs szépen szavallta rövid szerepét. Szabó Antti pedig a neje hűtlensége miatt elkeseredett tengerész szerepében elemében — s így bátran mondhatjuk, hogy kitűnő — volt. Közönség közepes számmal.

Aug. 12. „Deborah” Mosenthal sentimentalis műve, melyben Deborah mellett, ha az jól van kezelve, valamennyi szerep elenyészik. És Györfnyérről határozottan elmondhatjuk, hogy e bravur, sőt mondhatni force szerep kitűnően exoquálta. Videki szinpadaink ó bizonyly az első Deborahok közé tartozik.

Közönség fájdalom még mindig csekély számmal.

Aug. 13. „A t f e s ö k.” Ezen Birch-Pfeifer-féle életkép sokkal ismeretesebb, semmint vizuolai szépséges volna, csupán annyit említnék tehát, hogy a czimszerepben Kendy né eredeti és találó felfogással tünt ki, s többször méltó tapsokban részesült. Az est érdemlen osztoztak vele Györfnyé, Dálnoky, Vajdady, Szabó, Szabóné, Pesty, és Hegedűs, ki parányi szerepét igen találó alakítással tette kitűnő. Közönség dettó nem nagy! —